

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. kovo 11 d.*

Byloje C-19/09

dėl *Oberlandesgericht Wien* (Austrija) 2008 m. gruodžio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2009 m. sausio 12 d., pagal EB 68 ir EB 234 straipsnius pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH

prieš

Silva Trade SA,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts (pranešėjas), teisėjai R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz ir D. Šváby,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. spalio 29 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH*, atstovaujamos advokato J. Zehetner,

— *Silva Trade SA*, atstovaujamos advokatų K. U. Janovsky ir T. Berend,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Kemper,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Ossowski, padedamo baristerio A. Henshaw,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir S. Grünheid,

susipažinęs su 2010 m. sausio 12 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su specialios kompetencijos taisyklės, taikomos paslaugų teikimo sutartims, numatytos 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42, toliau – reglamentas) 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje, išaiškinimu.

- 2 Šis prašymas pateiktas byloje tarp *Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH* (toliau – *Wood Floor*), įsteigtos Amštetene (Austrija), ir *Silva Trade SA* (toliau – *Silva Trade*), įsteigtos Vaserbilige (Liuksemburgas), dėl prašymo atlyginti žalą už prekybos agento sutarties, vykdytos keliose valstybėse narėse, nutraukimą.

Teisinis pagrindas

- 3 Pagal reglamento 1 konstatuojamąją dalį:

„Bendrija yra nustačiusi sau tikslą prižiūrėti ir vystyti laisvės, saugumo ir teisingumo sritį, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama iš lėto sukurti tokią sritį, Bendrija tarp kitų dalykų turėtų priimti patikimam vidaus rinkos veikimui užtikrinti būtinas priemones, susijusias su teisiniu bendradarbiavimu civilinėse bylose.“

4 Reglamento 2 konstatuojamoje dalyje nustatyta:

„Tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios.“

5 Pagal reglamento 11 konstatuojamąją dalį: „jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė.“

6 Reglamentu nustatytos jurisdikcijos taisyklės yra išdėstytos jo II skyriuje, kurį sudaro 2–31 straipsniai.

7 Reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, esančioje II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, numatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

- 8 Reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, esančioje tame pačiame skirsnyje, nustatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

- 9 Pagal reglamento 5 straipsnį, esantį II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1. a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

- b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

- teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2007 m. rugpjūčio 21 d. *Wood Floor* iškėlė bylą *Silva Trade Landesgericht Sankt Pölten* (Sankt Pelteno apygardos teismas) (Austrija), prašydama priteisti 27 864,65 EUR žalos atlyginimą už prekybos agento sutarties nutraukimą ir 83 593,95 EUR kompensaciją.
- 11 Dėl teismo, kuriame pareikštas ieškinys, jurisdikcijos *Wood Floor* rėmėsi reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčiu ir tvirtino, kad vykdė veiklą tik savo registruotos buveinės vietoje, t. y. Amštetene, taigi reklama ir klientų pritraukimas buvo organizuoti Austrijoje.
- 12 *Silva Trade* užginčijo teismo, kuriam pareikštas ieškinys, jurisdikciją teigdama, kad daugiau nei tris ketvirtadalius apyvartos *Wood Floor* realizavo kitose nei Austrija šalyse ir kad reglamento 5 straipsnio 1 punkte nėra aiškios taisyklės tokiam atvejui. *Silva Trade* teigimu, kadangi negalima nustatyti ieškinio dalyką sudarančios prievolės

vykdymo vietos, kuri neapibrėžta geografinė prasme, 5 straipsnio 1 punktą netaikomas ir jurisdikcija turi būti nustatoma remiantis šio reglamento 2 straipsniu.

- 13 *Landesgericht Sankt Pölten* atmetė prieštaravimą dėl jurisdikcijos tvirtindamas, viena vertus, kad prekybos agento sutartys priskiriamos sąvokai „paslaugų teikimas“ reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos prasme, ir, kita vertus, remiantis Austrijos teismų praktika, jei paslaugos teikiamos keliose šalyse, paslaugų teikimo vieta reikia laikyti paslaugų teikėjo veiklos centrą.
- 14 *Silva Trade* pateikė apeliacinį skundą *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas), kuriame teigė, kad aptariama Austrijos teismų praktika susijusi tik su atvejais, kai skirtingos paslaugų teikimo vietos yra toje pačioje valstybėje narėje. Jos teigimu, jei skirtingos paslaugų teikimo vietos yra keliose valstybėse narėse, kiekvienas teismas turi jurisdikciją tik tos prievolės atžvilgiu, kuri turi būti įvykdyta jo jurisdikcijoje. Norėdamas pareikšti visus reikalavimus viename teisme, kaip yra šiuo atveju, ieškovas gali veikti tik remdamasis reglamento 2 straipsniu, t. y. šioje byloje Austrijos teismai neturi jurisdikcijos.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo, kuris ketina patvirtinti pirmosios instancijos teismo sprendimą, teigimu, 2007 m. gegužės 3 d. Sprendime *Color Drack* (C-386/05, Rink. p. I-3699) nustatyti principai galioja ir tuo atveju, kai skirtingos paslaugų teikimo vietos yra keliose valstybėse narėse ir kad „vykdymo vieta“ reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos prasme turi būti nustatoma pagal pagrindinio paslaugos teikimo vietą ar paslaugų teikėjo veiklos centrą.
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad šioje byloje prekybos agentas didžiąją dalį veiklos vykdė iš Amšteteno ir kad tai – vieta, kur yra jo paslaugų teikimo veiklos centras, nustatytas pagal laiko sąnaudas ir ten vykdytos veiklos reikšmingumą.

- 17 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia pabrėžia, kad minėtame sprendime *Color Drack* Teisingumo Teismas nurodė, jog šioje byloje pateikti atsakymai apsiriboja vieninteliu atveju, kai kelios teikimo vietos yra vienoje valstybėje narėje, ir neužbėga už akių sprendimui, kai kelios tiekimo vietos yra keliose valstybėse narėse.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat kelia klausimą, kaip nustatyti paslaugų teikimo vietą, ir ar negalint nustatyti vienintelės teikimo vietos ieškovas gali pasirinkti nuspręsti teikti visus ieškinius bet kuriam teismui, kurio jurisdikcijoje paslaugos buvo teikiamos.
- 19 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tuomet, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka netaikoma, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse, būtų taikytinas reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktis.
- 20 Tokiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Wien* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. a) Ar <...> reglamento <...> 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka taikoma paslaugų teikimo sutarčiai ir tuomet, kai, remiantis sutartimi, paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse?

Jeigu būtų teigiamai atsakyta į šį klausimą:

- b) Ar tokiu atveju minėta nuostata turi būti aiškinama taip, kad pagrindinės prievolės įvykdymo vieta nustatyta pagal tą vietą, kurioje yra paslaugų teikėjo veiklos centras, vertintinas remiantis laiko sąnaudomis ir veiklos reikšmingumu?
- c) Nesant galimybės nustatyti veiklos centrą, ar minėta nuostata turi būti aiškinama taip, kad ieškinyje dėl visų iš sutarties kylančių teisių gali būti pareikštas bet kurioje paslaugų teikimo vietoje Bendrijoje, ieškovo pasirinkimu?

2. Jeigu būtų neigiamai atsakyta į pirmąjį klausimą:

Ar reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktis paslaugų teikimo sutarties atveju taikomas ir tuomet, kai, remiantis sutartimi, paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo a punkto

²¹ Pirmojo klausimo a punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo klausia, ar reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka taikoma, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse.

- 22 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia priminti, kad minėtame Sprendime *Color Drack* Teisingumo Teismas nusprendė, jog reglamento 5 straipsnio 1 punkte numatyta specialios jurisdikcijos taisyklė, bylose dėl sutarčių papildanti principą, kad bylos asmenims turi būti keliamos jų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme, atitinka artimumo reikalavimą ir yra pagrįsta glaudžiu ryšiu tarp sutarties ir bylą nagrinėjančio teismo (minėto Sprendimo *Color Drack* 22 punktas; 2009 m. liepos 9 d. Sprendimo *Rehder*, C-204/08, Rink. p. I-6073, 32 punktas ir 2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Car Trim*, C-381/08, Rink. p. I-1255, 48 punktas).
- 23 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad, kiek tai susiję su prievolių pagal prekių pardavimo sutartis vykdymo vieta, siekiant sustiprinti teismų jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo ir nuspėjamumo tikslus, reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje šis kriterijus apibrėžiamas kaip atskiras kriterijus. Tokiais atvejais pristatymo vieta įtvirtinama kaip atskiras ryšio kriterijus, kurį reikia taikyti visiems ginčams, kylantiems iš tos pačios prekių pardavimo sutarties (minėtų sprendimų *Color Drack* 24 ir 26 punktai, *Rehder* 33 punktas ir *Car Trim* 49 ir 50 punktai).
- 24 Atsižvelgęs į artimumo ir nuspėjamumo tikslus, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtrauktoje įtvirtinta taisyklė taikoma kelių prekių tiekimo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju, nes jurisdikciją nagrinėti visus iš sutarties kylančius ginčus turi turėti tik vienas teismas (minėtų sprendimų *Color Drack* 36 ir 38 punktai bei *Rehder* 34 punktas).
- 25 Antra, reikia priminti, kad vėliau Teisingumo Teismas nusprendė, jog argumentai, kuriais jis rėmėsi pateikdamas aiškinimą minėtoje byloje *Color Drack*, tinka ir paslaugų teikimo sutartims, įskaitant atvejus, kai jos yra teikiamos ne vienoje valstybėje narėje (minėto Sprendimo *Rehder* 36 punktas).

- 26 Reglamente prekių pardavimo ir paslaugų teikimo sutartims nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės turi tą pačią atsiradimo istoriją, jomis siekiama tų pačių tikslų ir jos užima tą pačią vietą šiuo reglamentu sukurtoje sistemoje (minėto Sprendimo *Rehder* 36 punktas).
- 27 Artimumo ir nuspėjamumo tikslai, kurių siekiama teismų jurisdikciją koncentruojant paslaugų teikimo pagal nagrinėjamą sutartį vietoje bei visų iš šios sutarties kylančių reikalavimų atžvilgiu nustatant vieną jurisdikciją turintį teismą, negali būti vertinami kitaip, kai skirtingose valstybėse narėse yra kelios šių paslaugų teikimo vietos (minėto Sprendimo *Rehder* 37 punktas).
- 28 Iš tikrųjų tokia diferenciacija ne tik būtų nepagrįsta pagal reglamento nuostatas, bet ir prieštarautų jo priėmimo tikslui suvienodinant nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose užtikrinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtrą bei patikimą vidaus rinkos veikimą Bendrijoje, kaip tai matyti iš reglamento 1 ir 2 konstatuojamųjų dalių (minėto Sprendimo *Rehder* 37 punktas).
- 29 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmojo klausimo a punktą reikia atsakyti, jog reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikytina, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse.

Dėl pirmojo klausimo b punkto

- 30 Pirmojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo klausia, kokiais kriterijais remiantis reikia nustatyti pagrindinės prievolės vykdymo vietą ir todėl teismą, turintį jurisdikciją dėl visų

sutartimi pagrįstų ieškinių, tuo atveju, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse pagal reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką. Atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktines aplinkybes, šį klausimą reikia suprasti taip, kad juo visų pirma siekiama sužinoti, kokiais kriterijais remiantis reikia nustatyti šią vietą komercinio atstovavimo sutarties atveju.

- 31 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad minėtame Sprendime *Color Drack* Teisingumo Teismas nusprendė, jog taikant specialią jurisdikcijos taisyklę sutartinių prievolių srityje, nustatytą reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje, prekių pardavimo atveju, esant kelioms prekių pristatymo vietoms, prievolės vykdymo vieta reikia laikyti vietą, kuri užtikrina glaudžiausią ryšį tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo, o glaudžiausias ryšys paprastai yra pagrindinio tiekimo vietoje (minėto Sprendimo *Color Drack* 40 punktas).
- 32 Tačiau dėl šio sprendimo 25–28 punktuose nurodytų motyvų tas pats *mutatis mutandis* taikoma kalbant apie reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką.
- 33 Todėl taikant specialią jurisdikcijos taisyklę sutartinių prievolių srityje, nustatytą reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje, paslaugų teikimo atveju, esant kelioms paslaugų teikimo vietoms, prievolės vykdymo vieta iš esmės reikia laikyti vietą, kuri užtikrina glaudžiausią ryšį tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo, o glaudžiausias ryšys paprastai yra pagrindinio paslaugos teikimo vietoje.
- 34 Antra, reikia pabrėžti, kad pagal komercinio atstovavimo sutartį būtent prekybos agentas teikia pagrindinę paslaugą pagal šią sutartį ir laikytinas paslaugų teikėju reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos taikymo tikslais.

- 35 Pagal 1986 m. gruodžio 18 d. Tarybos Direktyvos 86/653/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su savarankiškai dirbančiais prekybos agentais, derinimo (OL L 382, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 177) 1 straipsnio 2 dalį prekybos agentas turi ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo arba pirkimo atstovaujamojo naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius tokio atstovaujamojo naudai ir jo vardu. Be to, pagal šios direktyvos 3 straipsnį prekybos agentas „privalo <...>: tinkamai stengtis derėtis dėl sandorių, o prireikus sudaryti jam pavestus sandorius[,] perduoti savo atstovaujamojam visą turimą būtiną informaciją [ir] laikytis atstovaujamojo duotų protingumo kriterijų atitinkančių instrukcijų“.
- 36 Todėl norint taikyti specialiosios jurisdikcijos taisyklę sutartinių prievolių srityje, nustatytą reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antroje įtraukoje, kelių paslaugų teikimo vietų atveju, kai paslaugas teikia agentas, „vykdymo vieta“ iš esmės reikia laikyti vietą, kur agentas teikia pagrindinę paslaugą.
- 37 Trečia, reikia apibrėžti, kokiais kriterijais remiantis turi būti nustatoma pagrindinio paslaugos teikimo vieta, jei šios paslaugos teikiamos skirtingose valstybėse narėse.
- 38 Atsižvelgiant į nuspėjamumo tikslą, kurį teisės aktų leidėjas įtvirtino reglamento 11 konstatuojamojoje dalyje, ir į 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos formuluotę, pagal kurią reikšminga valstybėje narėje, kur paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos „pagal sutartį“, esanti vieta, pagrindinio paslaugos teikimo vieta, kiek tai įmanoma, turi būti nustatoma iš pačios sutarties nuostatų. Taigi komercinio atstovavimo sutarties atveju remiantis būtent šia sutartimi reikia nustatyti vietą, kur agentas iš esmės turi atlikti savo darbą atstovaujamojo sąskaita, kurį iš esmės sudaro jam pavestų sandorių parengimas, derybos ir prireikus sutarties sudarymas.
- 39 Pagrindinio paslaugos teikimo vietos nustatymas sutarties šalių pasirinkimu atitinka artumo tikslą, nes ši vieta pagal jos pobūdį turi ryšį su ginčo esme.

- 40 Jei sutarties nuostatos neleidžia nustatyti pagrindinio paslaugos teikimo vietos dėl to, kad joje numatytos kelios teikimo vietos arba joje aiškiai nenumatyta jokia konkreti teikimo vieta, bet agentas tokias paslaugas jau suteikė, papildomai reikia įvertinti vietą, kurioje jis daugiausia vykdė savo veiklą pagal sutartį, su sąlyga, kad paslaugų teikimas šioje vietoje neprieštarauja šalių valiai, numatyta sutartyje. Šiuo klausimu galima atsižvelgti į faktines bylos aplinkybes, konkrečiai kalbant, į šioje vietoje praleistą laiką ir vykdytos veiklos reikšmingumą. Remdamasis jam pateiktais įrodymais, sprendimą dėl savo jurisdikcijos turi priimti būtent nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi (minėto Sprendimo *Color Drack* 41 punktą).
- 41 Ketvirta, jei pagrindinio paslaugos teikimo vietos neįmanoma nustatyti nei pagal sutarties nuostatas, nei pagal jos realų vykdymą, ją reikia nustatyti kitu būdu, kuris nepažeistų teisės aktų leidėjo siekiamų nuspėjamumo ir artimumo tikslų.
- 42 Tam reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos taikymo tikslais prekybos agento pagrindinio paslaugos teikimo vieta turi būti laikoma šio agento gyvenamoji vieta. Šią vietą visuomet galima tiksliai nustatyti ir todėl ji nuspėjama. Be to, ji glaudžiai susijusi su ginču, nes greičiausiai joje agentas teiks pakankamai didelę paslaugų dalį.
- 43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmojo klausimo b punktą reikia atsakyti, jog reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad paslaugų teikimo keliose valstybėse narėse atveju jurisdikciją nagrinėti visus sutartimi pagrįstus ieškinius turi teismas, kurio jurisdikcijoje buvo teikiama pagrindinė paslauga. Komercinio atstovavimo sutarties atveju tai yra vieta, kur agentas teikė pagrindines paslaugas, kaip matyti iš sutarties nuostatų, o jei tokių nuostatų nėra, – iš realaus sutarties vykdymo, ir jei ieškomos vietos šiuo pagrindu nustatyti neįmanoma, ši vieta yra agento gyvenamoji vieta.

Dėl pirmojo klausimo c punkto ir antrojo klausimo

- 44 Atsižvelgiant į pirmojo klausimo a ir b punktų atsakymus, nėra reikalo atsakyti į pirmojo klausimo c punktą ir antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikytina, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse.**
2. **Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka turi būti aiškinama taip, kad paslaugų teikimo keliose valstybėse narėse atveju jurisdikciją nagrinėti visus sutartimi pagrįstus ieškinius turi teismas, kurio jurisdikcijoje buvo teikiama pagrindinė paslauga. Komercinio atstovavimo sutarties atveju tai yra vieta, kur agentas teikė pagrindines paslaugas, kaip matyti iš sutarties nuostatų, o jei tokių nuostatų nėra, – iš realaus sutarties**

vykdymo, ir jei ieškomos vietos šiuo pagrindu nustatyti neįmanoma, ši vieta yra agento gyvenamoji vieta.

Parašai.